

Uredništvo:
Schillerjeva cesta šte. 3,
na dvorišču, I. nadstropje.
* * *
Rokopisi se ne vračajo.
* * *
List izhaja vsak dan razun ne-
delj in praznikov ob 4. uri
popoldne.
* * *
Sklep uredništva ob 11. uri
dopoldne.
* * *
Nefrankirani dopisi se ne
sprejemajo.
* * *
Anonimni dopisi se ne uva-
žujejo.

NARODNI DNEVNIK

Upravišтво:
Schillerjeva cesta šte. 2
Naročnina znaša za avstro-
ogorske dežele:
celoletno . . . K 25.—
polletno . . . K 12.50
četrtletno . . . K 6.30
mesečno . . . K 2.10
Za Nemčijo:
celoletno . . . K 28.—
za vse druge de-
žele i. Ameriko K 30.—
Naročnina se pošilja vnaprej.
Za **oglas** (insetate) se
plačuje od četverstopne
petit vrste po 12 h, za
večkratni natis primeren
popust.
Posamezna šte. stane 10 h.

Štev. 225.

Telefonska številka 65.

Celje, v soboto, dne 2. oktobra 1909.

Čekovni račun 48.317.

Leto I.

Dr. Kukovčev predlog za delitev dež. šolskega sveta

se gias: Zmiraj jasneje se kaže, da ne more deželni šolski svet v svoji sedanji sestavi najti potrebnega miru in nepristranosti za stvarno razpravljanje o šolskih zahtevah tretjine prebivalstva v štajerski deželi, Slovencev. Predlog, katerega so stavili dne 30. sept. 1909 posl. Wastian in tt., zadevajoč bodočo sestavo dež. šol. sveta, pa vzbuja nevarnost, da se spremeni ta oblast v ponemčujoči zavod, katerega vzdržujemo Slovenci s svojim davčnim denarjem. Da pa ne bi nastale na polju šolstva nedogledne zmešnjave, je došel pravi trenutek za postavno določanje narodne autonomije v šolstvu. Kot primer naj služi mutatis mutandis kraljevina Češka. Stavi se torej predlog, naj se pozove vlada, da spremeni postavo z dne 8. febr. 1869 in izdela postavni načrt za delitev štaj. deželnega šolskega sveta v nemški in slovenski del.

Številke govore.

L. P.

V lanskem letniku časopisa čeških zdravnikov je objavil dr. Otokar Srdínko zelo zanimivo studijo o ljudskem gibanju na Češkem¹ in o plodnosti ter umrljivosti na Avstrijskem. Kmalu za njim je izdal dunajski statistik dr. M. Hainisch studijo o avstrijskih Nemcih,² ki je istotako zelo poučna, da je ne smemo prezreti. K obema studijama je napisal dr. K. Hach v nekaterih letošnjih številkah mladočeškega dnevnika „Den“ kratek pregled.

Hainisch je nacionalen Nemec, toda njegova preiskovanja prinašajo toliko gradiva o vprašanju bodočnosti

¹ Reprodukcijni schopnost obyvatelstva v království Českém. — Plodnost a úmrtnost v Rakousku. Napsal dr. O. S.

² Einige neue Zahlen zur Statistik der Deutschösterreicher. Von Dr. Michael Hainisch. Leipzig in Wien, F. Deuticke 1909.

avstrijskih narodov in toliko nasvetov njegovim rojakom za narodni boj proti Slovanstvu, da imajo za nas isto ceno kakor za Nemce. Hainisch ne preiskuje, v koliko so se posamezni narodi pomnožili v zadnjih desetletjih, dobro vedo, da ljudsko štetje po občevalnem jeziku zlasti v obmejnih krajih ni celotno zanesljivo, ampak se samo vprašuje, s kako silo se sploh pomnožujejo posamezni narodi. Hainisch dokazuje plodnost in umrljivost posameznih narodov, češ, da je zmožnost naroda roditi zdrave otroke in ohraniti svojim pripadnikom dolgo življenje najboljši dokaz narodnega zdravja in najboljši porok narodove bodočnosti v državi. Zbral je številke iz let 1881—1883 in 1901—1903 in je izračunal iz njih letno poprečno število za začetek dotičnih desetletij. Na 1000 prebivalcev se je ljudstvo vsako leto poprečno pomnožilo, to je več se jih je narodilo nego umrlo:

	1881-1883	1901-1903
v nem. delu Štajerskega	311	649
v nem. delu Korškega	480	712
v slov. okrajih štaj. in Kor.	773	1063
v mešanih okrajih	605	835
na Primorskem	834	1099
na nem. Tirolskem	031	795
na laškem Tirolskem	592	850
v nem. delu čeških dežel	661	1095
v čeških okrajih	1009	1188
Nemci v Avstriji sploh	517	958
(Dunaj sam)	923	1118

Številke iz let 1881—1883 so za Nemce zelo neugodne. Skoro povsod opazamo, da so naraščali Slovani in Lahi hitreje nego Nemci. Hainisch išče vzroke temu pojavu v gospodarskih in socialnih razmerah in ne v razliki življenjske sile slovanskega in nemškega plemena. Sicer pa je treba omeniti, da

takratni naravni prirastek slovanskih narodov v primeri s Pruskim in Angleškim ni bil posebno velik; ngoden je bil za Slované le vsled tega, ker je bila nemška plodovitost še manjša nego slovanska.

Sicer pa se dokazuje z drugimi številkami, da so bile slovenske in češke žene v zakonu mnogo plodovitejše nego Nemke, glavno vsled tega, ker so se mlajše ženske. Med Nemci je bilo često iz istega vzroka mnogo več nezakonskih otrok, nezakonski otroci pa večinoma nimajo tako skrbne vzgoje.

Dvajset let pozneje, na začetku našega stoletja je razmerje že precej drugačno. Naravni prirastek Nemcev je zelo narastel — skoro se je podvojil. V zvezi s tem pojavom je, ker so se Nemci bolj ženili nego pred 20 leti. Toda še vedno je razmerje med Nemci in Slovenci za nas ugodno. — Kar se tiče števila rojenih otrok, je padlo nekoliko pri Nemcih, pri Slovencih pa narastlo. Na 1000 žen med 15 in 45 letom se je narodilo poprečno

	zakonskih	nezakon.
	1881-1883	1901-1903
v sloven. okrajih	309.6	319
v nemških	279.4	248
v čeških	294.9	265
v Galiciji	283.1	304

Plodnost je torej med Slovenci rastla, med Nemci in Čehi pa nekoliko padla podobno kakor na Angleškem in Nemškem. Najbolj zanimivo pa je primerjanje nemškega ljudskega gibanja v industrijalnih in poljedelskih okrajih. Najmanj narašča nemško pleme, koder se peča s poljedelstvom, v industrijalnih okrajih pa je število porodov višje. Ta-le pojav se pojasnjuje s tem, ker se v obrtnih okrajih bolj križajo rase in ker ima v njih ljudstvo boljše hrano. Industrija je torej glavni vzrok velikega naravnega prirastka v nemških alpskih deželah.

Postaviti se je treba na novo stališče in odločno se mora zavrniti trditve, da se kmetsko ljudstvo najbolj pomnožuje in da je kmetski narod edina zdrava podlaga narodne sile in bodočnosti. Če se v slovanskih okrajih ne povzdigne na podoben način industrija kakor v nemških, potem se nam je treba bati, da bodo v kratkem času Nemci v populacijskem razvoju dosegli in prehiteli Slované.

Hainischova statistika je Nemce veselo presenetila. Toda bodočnost vendar ni za Nemce v vseh ozirih tako ugodna, kakor se zdi iz navedenih števil, in Hainisch ni smel prezreti v svoji studiji nekaterih stvari, ki so za Nemce zelo neugodne.

Nemcem škoduje pred vsem socialna struktura, ker imajo razmeroma mnogo zastopnikov v višjih slojih in premalo v nižjih, mnogo „častnikov“ a malo „vojakov“. Najbolj jim to škoduje v mešanih krajih, v jezikovnih otokih, kjer se polagoma kršijo njihove manjšine. Naravna prikazen je namreč, da se višji stanovi le polagoma množijo, ker v omikanih meščanskih rodbinah povprečno ni toliko otrok ko v delavskih. Vsled tega pa ne more biti niti nemška politika vedno zdrava in narodna, ampak mora sklopiti kompromise z razredno in stanovsko politiko.

Nemškemu plemenu je neugoden tudi značaj njegovih bivališč, ki so kompaktna samo v Alpah, drugod pa ne. V mešanem ozemlju bivajo Nemci večinoma v mestih, kjer pa niso za krvni razvoj naroda posebno zdrava tla, kar dokazuje zlasti velikomestni problem. Saj so nemška mesta na slovanskih tleh v stalni nevarnosti.

Slučaji na Češkem, Moravskem in Kranjskem govore zadosti jasno, ker je prešlo tod že veliko mest v slovanske roke, na druga še „nemška“ mesta pa čaka ista usoda in sicer najprej na Moravskem. Večji del Nemcev živi v velikih mestih in je izpostavljen vsem njihovim telesnim in moralnim nevar-

LISTEK.

Križev pot.

Češki spisal I. S. Machar. — Preložil A. S. Dalje.

Perica Kandova, sosedja Prüglovih izpove: Godilo se jim je slabo. Dva otroka so imeli, tretji je umrl, a četrtega so pričakovali. Na dan umora je bilo sumljivo to, da ni bil Prügl celo noč doma, Prüglova pa je že bila zgodaj na nogah in nekaj pripravljala. Naenkrat je prišel Prügl z dekletom. Bil je vesel, dekle se je branilo vstopiti. Gospa Kandova je položila uho na duri. Slišala je tihi razgovor, šuštenje obleke in za trenutek hropenje in vzdih. Padlo ji je na um, da se je morda Prügl obesil, ko se je Prüglova vrnila, povedala ji je svoje domnevanje; ta je stopila v sobo in se čez

malo časa vrnila in rekla: — Nič ni, Prügl je spal. — Gospa Kandova je nadalje opazovala, kako nosi Prüglova vodo in vedno zapira pazljivo duri za seboj, česar prej ni nikoli delala.

Gospa Kandova je šla na policijo in naznanila, kaj je videla in kaj domnevala. Pa tam so jo odbili in se ji smejali. Drugega dne je videla oba Prüglova, kako sta vlekla velik kovčeg doli po stopnicah. Spodaj je stal ročni voziček, Prügl je naložil kovčeg in ga odpeljal. Gospa Kandova je šla nekoliko ulic za njim. Prügl je šel kot nor. Gospa Kandova je imela doma otroke radi tega se je vrnila, toda dobila je nekega dečka in mu obljubila desetico ako izve, kam pelje Prügl kovčeg. Fant se je vrnil čez nekoliko časa in oznani: — Leta po ulicah sem in tja, kakor blazen, in se mi je izgubil med množico. — Na večer je slišala, da so našli v parku v Schönbrunnu abito žensko. Stresel jo je mraz, šla je gledat, videla

mrliča, toda na policijo ni šla, ker je bila prej odbita.

Prüglovi niso imeli kuhinje. Niso je potrebovali, ker niso kuhali. Jedli so samo kavo. Otrokom so davali kavo ali mleko.

Prüglova je sicer pravila, da kupujejo v gostilni guljaš, toda to ni bilo res — sramovala se je svoje bede in in jo hotela prikriti.

Toliko gospa Kandova.

Mrliča so našli v parku, ga ogleдали in gospa Kandova je prišla še enkrat na policijski komisariat. Tokrat so jo radi poslušali. Prüglovo so zaprli še isti večer, Prügla pa na tramvajskem vozu, ko je kakor automat vodil to ručečo pobaryano kletko, neozirajoč se ne na desno ne na levo, v roki kljuko zavore, pod nogo zvonec in v glavi svoje misli...

Pred sodnijo so se prebrale izjave. Prügl je pisal: — Svest sem si svoje krivde, ne tajim ničesar, meni je sve-

jedno. Toda moja žena je nedolžna. Umrem, ako treba. Moja žena pa mora biti oproščena, že zaradi otrok.

In Prüglova je pisala da je njen mož slaboumen, da ga morajo proglašiti za nedolžnega. In govori mu: — Dokler cesar živi, ne zgodi se ti nič, vsaj najhujše ne. Pozabili smo na Boga, in Bog je pozabil na nas. Bodi dober, kakor zmeraj, mogoče ti podelijo pomiloščenje. Jaz bom tudi dobra, da čim preje pridem iz kaznilnice. Je to žalostna usoda, ki nas čaka.

Po govorih tožitelja in branitelja se je prebrala obsodba: Jan Prügl obsojen na smrt, Barbara Prüglova na tri leta težke ječe.

Predsednik soda je vprašal obsojenko, če je razumela razsodbo. Prüglova jo molčala in gledala topo pred se. Poprašal je je še nekočkrat — ni se oganila...

Konec prihodnjic.

nostim ter hujšemu boju za življenje, ki goni svoje žrtve neusmiljeno bedi, alkoholizmu in prostituciji v naročje. Na Dunaju n. pr. stanuje cela petina avstrijskih Nemcev, toda vkljub velikemu odstotku češkega rodovitejšega dunajskega prebivalstva pripada razmeroma malo živih otrok na leto. Tako se je narodilo na Dunaju v letih 1881. do 1883. na 1000 žen, zmožnih materstva, le 214 zakonskih in 84 nezakonskih otrok, dvajset let pozneje pa le po 186, oziroma 53. Podobne številke kažejo plodnost ostalih nemških velikih mest, zato so velika mesta Nemcem nekoliko na škodo ter še zraven tega v nevarnosti, da se poslovanijo ali da vsaj zgubijo nemški značaj. Z dunajskega prebivalstva je bilo leta 1900 le 46% rojenih Dunajčanov, večina je bila Nedunajčanov, največ iz čeških dežel. Za Hainischa kakor za Raumberga je glavni problem narodnostnega vprašanja, da se ponemčijo slovanski priseljenci, kar pa se po sodbi vseh pametnih politikov ne more goditi z nasilstvom, nego po mirnem razvoju vsled stalnega pritiska nemške kulture in gmotne premoči. Dunajski protičeški izgrede so torej pomagali samo Čehom in so škodovali mirnemu ponemčevanju.

Hainisch pa se v teh svojih računih ni oziral na druge narode ko na Nemce in Čehe, kar gotovo ne more biti dobro. Njegove preiskave je dopolnil in dovršil dr. Srdinko, ki je konstatiral:

Življenska sila predlitavskega prebivalstva je večja v slovanskih krajih ko pa v nemških. V vseh deželah, v katerih bivajo Slovani, je število porodov večje ko v nemških. Sicer je umrljivost med Slovani tudi nekoliko večja, toda kljub temu se pomnožujejo Slovani vsled svoje življenjske moči hitreje nego Nemci. Poprečni letni naravni prirastek vse države v desetih letih 1894—1903 je bil 11'29 na 1000 ljudi, v posameznih deželah pa naslednji: v Galiciji 15'30, Bukovini 14'09, v Šleziji 13'25, Dalmaciji 12'47, na Moravskem 10'93 na Češkem 10'49, na Sp. Avstrijskem 9'59, v Primorju 9'18, na Kranjskem 9'03, na Štajerskem 6'98, na Solnograjskem 6'87, na Gor. Avstrijskem 6'65, na Koroškem 6'62, na Tirolskem 6'45.

Dr. Srdinko sklepa svojo studijo tako:

Če uvažujemo število slovanskega prebivalstva (61%) proti nemškemu (36%), in če pomislimo, da se ta večina pomnožuje s hitrejšimi koraki nego nemška manjšina, prihajamo k sklepu, da so Slovani ono ljudstvo, ki daje večinoma Avstriji človeški material, in da število Slovanov mora naraščati (če bi se tudi gotov del ponemčil), število Nemcev pa padati na podlagi večje življenjske moči, ki je v slovanskem organizmu.

Politična kronika.

Štajerski deželni zbor.

V včerajšnji 10. seji štaj. deželnega zbora je prvi govoril nemško-kler. posl. Wagner. Utemeljeval je svoj predlog za ustanovitev obveznega zavarovanja proti elementarnim škodam (n. pr. po toči, suši, nalivih itd. Načela za tako državno zavarovalnico, ki bi se event. tudi organizirala po deželah, bi bila sledeča: 1. Vsi posestniki obdačenih zemljišč se morajo zavarovati. 2. Poškodbe, katere povzročijo kakšne koli elementarne nezgode, se morajo poplačati s 70 odstotki cenjene vrednosti. 3. V ta namen se ustvari poseben fond iz sledečih letnih doneskov: država plača toliko, kolikor znaša povprečni letni znesek podpor in davčnih

popustov v zadnjih 5 letih; istotoliko dežela; interesi pa plačujejo pri davčnih uradih primerno zavarovalnino. 4. Škodo ceni komisija, sestavljena pod vodstvom vladnega komisarja in po 1 zastopnika dežele, okraja, občine in jedne neprizadete občine; škoda se ima tekom 3 dni naznaniti po obč. uradu okr. glavarstvu. 5. Kakor hitro se ustanovi taka zavarovalnica, prenehajo državne in deželne podpore po elementarnih škodah. — Govornik je predlagal, naj deželni odbor vpliva na vlado, da izdela na tej podlagi zakonski načrt in ga potem predloži drž. in dež. zborom v končno sklepanje. Predlog se odkaže kombiniranemu finančnemu in deželnokulturnemu odseku.

Za njim je utemeljeval dež. posl. dr. pl. Kaan svoj predlog za upraviteljev poslov. reda. Predlog stremi za tem, da bi se odpravili mnogi formalni poslovni predpisi, ki jemljejo mnogo časa in tako ovirajo temeljite razprave o resnično važnih predmetih. Posl. dr. Kukovec se je uprl odkazanju tega predloga polit. odseku, češ, da se iz teksta ne razvidi, zakaj se gre.

Protestu se je pridružil tudi dr. Korošec, ki je izjavil, da ne gre omejevanje pravic manjšin. Dr. Kaan je zatrdil da se ne gre za to, da bi se na nek način zavezala usta manjšinam. Predlog je bil konečno sprejet z vsemi proti slovanskim glasom in odkazan odseku.

H koncu se je še utemeljeval Wagner svoj predlog za omejevanje odseljevanja mladih ljudi s kmetov v mesto, Hagenhofer predlog za železnico Gleisdorf-Hartberg, Grösswang predlog za urejanje Paltenskega potoka in Hilari, naj bi dež. odbor vplival na vlado, da čim preje izdela zakon za starostno zavarovanje. Konečno je dež. glavar naznanil poslanecem, ki so vstali s svojih sedežev, da bo dež. potom namestnika sporočil cesarju k njegovemu godu častitke dež. zbora in zaključil sejo.

Med stavljenimi predlogi se nahajata dr. Kukovec za delitev dež. šolsk. sveta in Roškarjev za 50% prispevanje države k stroškom za ljudsko šolstvo.

Drobne politične novice.

u Krščansko-socijalno gospodarstvo na Nižjem Avstrijskem. Upravni odbor nižjeavstr. dež. zbora je vzel z globokim obžalovanjem poročilo stavbenega odseka pri deželni blaznici Am Steinhof, ki je izkazal za 7½ milj. prekoračene stroške, na znanje in izrekel stavbenemu vodstvu, kateremu je načeloval znani Steiner, najostrejšo grajo. Kaj pa bode v Gradcu z zadevo deželne bolnišnice?

Občni zbor Gustav-Adolfovega društva za širjenje protestantizma in nemštva v Avstriji se je vršil zadnje dni septembra meseca v Bielefeldu na Nemškem. Iz poročila dr. Diadorisa v Draždanih je razvidno, da je narastlo v Avstriji število protestantskih občin od 260 na 388 in število vernikov od 333 na 534 tisoč. Pred 10. leti se je na Štajerskem opravljalo protestantsko bogoslužje v 18, sedaj pa v 61 krajih. Zelo narašča protestantizem tudi na Koroškem in Solnograškem.

Ogrska kriza. Veliko pozornost je vzbudilo v političnih krogih, da je bil včeraj pri cesarju v avdienci prestolonaslednik Franc Ferdinand. „Nar. Dnevnik“ se je nedavno tega bavil z ulogo prestolonaslednika v sedanji avstr. politiki in gotovo se je šlo tudi pri tej avdienci za to, da je Franc Ferdinand raztolmačil cesarju svoje stališče. — Na Dunaju se mudi pravkar tudi Kristoffy, znani propa-

tor spl. in jednake volilne pravice na Ogrskem. Zato vse napeto pričakuje rezultata današnje Kossuthove avdience. Na Dunaju mislijo, da bode cesar Kossuthu izjavil svojo željo, da ostanejo 67-niki in 48-niki v koaliciji in na vladi. Ako bi se pa izkazalo, da je to nemogoče, se bode dal na vlado uradniški kabinet.

Dogodki v Macedonji. Iz Soluna poročajo, da je blizu Monastirja neki albanski muhamedanski duhovnik umoril na grozen način grškega popa. Zločin se je zgodil iz nacionalnega sovraštva. Vsled tega se pričakuje veliko pobojev med Grki in Albanci.

Dnevna kronika.

u „Slovensko planinsko društvo“ in vodniki. Ckr. namestništvo v Trstu je odločilo, da pristojajo S. P. D. glede vodniškega reda za Primorsko iste pravice ko „Nemško-avstrijskemu planinskemu društvu.“

u Šef generalnega štaba Konrad pl. Hötzenendorf pojde v kratkem v Bosno. Baje je njegovo potovanje tja v zvezi z uredbo novega 16. vojnega zbora in drugimi vojnimi reformami na jugu države.

u Nemški filologi z vseh vetrov so zborovali v Gradcu. Predvčeraj je govoril deželni šolski nadzornik dr. Kauer o primorskih srednjih šolah. Rekel je: „Na Primorskem so šole z nemškim učnim jezikom brez nemških učencev. Samo 10% je Nemcev, drugi so Italijani, Slovenci, Hrvati. Človek bi mislil, da so ti hvaležni, ker z nemškim učnim jezikom dobijo nemško izobrazbo. Ali s politične strani se hujska z lepaki, članki pa pozivajo ljudstvo, da naj ne pošilja svojih otrok v nemške šole. Kljub temu je ljudstvo v nasprotju k politikom in vsako leto se odpravljajo paralelke...“

Čudni so možgani g. dr. Kauerja. On priznava, da nemških dijakov na Primorskem ni skoro nič; in res jih je samo toliko, da bi lahko z njimi skromno napolnil eden zavod, ali kljub temu hoče on imeti nemške šole in ne uvidi, da so umestne samo narodne. Kar se tika nas Slovencev, je nadalje popolnoma res, da se odpravljajo vedno nove nemške paralelke, to pa radi tega, ker nam ne dajo narodnih šol. To je povsod tako in ne samo na Primorskem. Kulminira pa Kauerjev šovinistiški govor v tem, da bi morali biti slovanski dijaki hvaležni, da se navzamejo z nemškim učnim jezikom nemške kulture! Žal, da opažamo tudi pri nas neke izrodke tuje kulture, a da bi morali biti radi tega hvaležni, to je ironija. Slednjič pa, g. dr. Kauer, ne nemške izobrazbe, ampak splošne izobrazbe naj nudi srednja šola! Nemška kultura, kaj ta nam mar?

u Papež in frančiškani. Iz Rima javljajo: V vatikanskih krogih se razglša, da namerava papež o priliki sedemstoletnice obstoja frančiškanskega reda izdati važen dokument, ki bi odredil združenje vseh frančiških redovniških družb.

u V Zagrebu je umrl 29. mm. dr. Vladimir Vidrič, odv. kandidat, v 35. letu starosti. Bil je eden najkrepkejših hrvatskih pesniških talentov, od modernih pesnikov najizrazitejša individualnost.

u Grajščino v Daruvaru, ki jo je pred leti dobila v roke neka daruvarska banka, je kupil od te konzorcij z narodnim zastopnikom Mračevićem na čelu. Posestva obsegajo 4000 jut. — Tako bo prepričana madžarska invazija v ta del Hrvatske.

a Radi bi, da bi puške pokale, zato pa že sedaj pišejo nekateri nemški listi, da se v Zagrebu pripravljajo velikiške demonstracije za slučaj stroge obsodbe „veleizdajnikov“. Policija bo baje za vzdržanje varnosti vse odredila. Kako se dela razpoloženje!

a O severnem tečaju in njegovem odkritju se Amerikanci še vedno prepirajo. Gotovo je, da Peary ni bil nikoli tam, a sedaj že počenja tudi Cookova zvezda temneti. Izjavil je, da se ne bode več spuščal v polemike, ampak da bo ponudil dokaze. No, in teh ravno ni.

a Kolinski teden vzletov se je počel v četrtek popoldan. Prvi je vzletel Bleriot, kateremu torej niso zarubili stroja. Prvikrat je letal 3, drugikrat 13 minut.

o Poštni ropar Freemann. Dunajska policija je konstatirala, da je Freemann, ki je okradel neki poštni urad na Dunaju, identičen z nekim dolgo iskanim avstrijskim tatom in vlomiteljem, katerega poznajo z imenom Delany. —

Jutri ob 6. uri zvečer v „Skalno klet“ na veliko vinsko trgatev.

Štajerske novice.

z Dr. Kukovec predlog za odpravo bernje je „Straža“ v svoji znani kulanci napram g. dr. Kukovcu lepo ponatisnila in ga tako naznanila interesom. To je gotovo lepo in hvalevredno. Pričakujemo sedaj otvoritev zanimive debate; ako ne bo „Straža“ dovolj prostorna, pa damo za kake zanimive podatke tudi drage volje „Nar. Dn.“ na razpolago. Čudno se nam samo zdi, da se „Straža“ tako razburja radi tega predloga! Saj ima vendar „Km. zveza“ skrbeti za — kmete in ne za duhovnike, ki morajo itak zaničevati vse posvetno blago kot hudicevo sredstvo za greh in pohujšanje! Ali mar ne?

z Opravičevanje posl. dr. Vrečka in dr. Korošca. Ponavljamo, da je opravičevanje teh dveh poslancev zaradi tega, ker se je govorilo v dež. zboru slovanski, napravilo vobče najslabši utis. Res je, da je govoril Vrečko slovanski, ker nemški sploh ne zna; res je, kar smo trdili v „N. D.“, da se je „čudno“ opravičeval, da ne zna nemški, ker je čital svoje opravičilo z nekega papirja in pri tem 3krat ponovil: „ich betrage, ich betrage...“ No, ker se je tako lepo obnašal, so glasovali Nemci, kakor je pisal „Volksblatt“ za odkazanje njegovega predloga finančnemu odseku... Ne bi teh dejstev ponavljali in ne priobčevali, ako bi klerikalci po nepotrebnem ne izzivali.

v Zadnja rešilna bilka! Kaj vse so storili in klepetali in zamolčali ljubi tovariši dr. Korošec, dr. Verstovšek in drugi, da bi dokazali svetu, kakšni junaki so in kako za nič je dr. Kukovec v dež. zboru. Pa svet noče prav verjeti. Toda zdaj ga imajo! Včeraj je kakor vsi nemški listi soglasno poročajo, dr. Kukovec v veliko presenečenje zbornice prvi energično protestiral, da bi se predlog o spremembi poslovnika sploh odseku odkazal. Klerikalci, kakor smo poučeni, sploh niso prišli na idejo ob ti priliki usta odpreti. Še le dr. Kukovec je s svojim protestom potegnil tudi dr. Korošca in klerikalno družbo za seboj. Oni kot vodilna slovenska stranka so morali ubrati z dr. Koroščevo izjavo stopinje za toliko obrekovanim dr. Kukovcem. To je britko! Kako si pomagati? Pri glasovanju o tem predlogu je vstal s sedeža po pomoti tudi dr. Kukovec kakor da bi glasoval za predlog proti kateremu je protestiral pred malo minutami. Pri ogromni množini brezpomembnih glasovanj se take pomote neredko zgodijo tudi starim parlamentarcem in nikomur ne pride na misel kaj takega izkoriščati — razun dr. Vrstovška, ki mora takoj „Slovenca“ telefonirati. Slaba bode z uničevalnim bojem zoper dr. Kukovca, če nimajo žegnani gospodje boljšega orožja.

v Obrtne nadaljevalne šole. Ker je poslanec Roškar trdil, da se dose-daj še ni godila krivica Slovincem pri podporah, ga hočemo na tole opozoriti. Dežela štajerska ima 32 obrtnih nadaljevalnih šol. Izmej teh

je samo edna slovenska, ona v Žalcu in deloma v Gornji Poljskavi in Poljčanah. V Št. Jurju ob J. ž. se je letos še le na novo ustanovila. Vse starejše tri dobijo podpor od dežele 600 K a nemške obrtno nadaljevalne šole 21460 K, mej temi n. pr. celjska 1400 K, ptujška 600 K, mariborska 2000 K in graške 8000 K. — Država pa prispeva zopet od svoje strani v celem 35.250 K, a od teh dobi edino žalska nadaljevalna šola 600 K! Tako je razdeljeno podpiranje slovenskih zavodov. Seveda smo Slovenci deloma sami krivi, ker ne ustanavljamo obrtnih šol niti tam, kjer bi jih lahko in ker se ne oglašamo za podpore pri deželi in državi. Take obrtne šole bi se mogle in morale ustanoviti vsaj v Šmarju, Sevnici, Kozjem, na Vrskem in v Gornjem gradu, v Mozirju in v Središču. Žalosten faktum je, da mora naš trgovski in obrtni naraščaj po teh trgih ostati pri izobrazbi ljudske šole in torej pozneje po znanju ne more konkurirati z onimi, ki so se tekom učenja izobraževali v tistih krajih, kjer so lahko obiskovali dobre obrtne nadaljevalne šole. Vsako leto nam gre mnogo narodnega duševnega kapitala na ta način v nič. In še dolgo ne pridemo, do čistega obrtnega in trgovskega stana.

v Našim deželni poslancem. Nenavadno mnogo interpelacij so letos slovenski deželni poslanci vložili v deželni zbor in priznamo, da so opravljene in posebno dr. Kukovca vprašanja zadevajo velevažne reči. Ali nobenega odgovora še nismo čitali. Neobhodno potrebno je, da vsi naši posl. združeno pritiskajo z vso odločnostjo na vlado, da da odgovor. To briskiranje Slovencev, s katerim deželni namestnik prezira njihove interpelacije se mora z vso energijo enkrat za vselej odbiti. Grof Claryne ne smemisliti, da so Slovenci le nižje vrste rod, ki ga sme ignorirati.

v Dr. Korošec in doslednost v rabl slovenščine. Dr. Korošec je včeraj v deželnem zboru govoril o odkazanju predloga o spremembi poslovnika odseku izkjučno nemški, niti ene besede slovenski, akoravno veže vsakega klarikalca klubov sklep začeti vsak govor slovenski.

o Dr. Koroščeve taktika v deželnem zboru je silno slabo uplivala na vse Slovence, tudi take, ki so poprej vse kaj „druzega kot liberalci. — Dr. Benkovičovo izzivanje je zelo škodovalo slovenski stvari v dež. zboru in kaj šele dr. Koroščevo opravičevanje, da se je sploh govorilo slovenski! V tem smislu slišimo neprestano glasove iz celega Sp. Štajerja. Klerikalci očitno žele Slovincem odjesti še to trohico koristi, ki jih imajo od dežele! Sicer pa, kaj jim je tudi do deželnega zbora: duhovniki imajo vsega dovolj, poslanci dobe svoje dijete — pa mirna Bosna! Klerikalni volilci pa itak vse verujejo, kar se jim natvezi!

o Premembi posestva. G. Ivan Rebek je kupil od pismonoše g. Kampltha hišo v Karolinski ulici v Celju za 24 tisoč kron. Jedna slovenska hiša v Celju več! — G. prof. Anton Jošt je kupil Traunovo vilo ob državni cesti s posestvom vred za 50 tisoč kron.

v Iz Vojnika. Kakor čujemo, nameravajo ustanoviti v Vojniku telovadno društvo „Orel“ in postavijo v ta namen poleg župnišča „Orlov dom“. Kaj jim vse ne pride na misel! Naši vrli vojniški napredni fantje bodo že znali ukreniti vse potrebno, da gotovim gospodom in pa „čnkom“ peroti preveč ne „zazelenijo“. Vojnik leži preblizu gor, in zato se lahko zgodi, da Vam „orli“ uidejo v hribe. Stari Čuk.

v Poročilu se je dne 30. sept. t. l. v cerkvi Sv. Vida g. Leo Terstenjak ckr. sodni kancelist s gospodično Elzo

Mazuranovo hčerka ckr. davkarja v p. in posestnika g. Nikolaja Mazurana na Brdu. Iskreno častitamo!

v Veliko vinsko trgateg priredi „Slovensko delavsko podporno društvo v Celju“ jutri 3. tm. ob 6. uri zvečer v Skalni kleti. Na vspeh je kraja in licitacija grozdja, šaljiva pošta, ples itd. Svirajo društveni tamburaši. Vstopnina je 50 vin. Upamo, da bomo videli jutri v Skalni kleti v prav obilnem številu celjske in okoliške Slovence.

a Čast narodnim Mariborčanom! Za Celjem je prišel sedaj Maribor, kjer se je prijavilo s posredovanjem ondodnih podružnic nepričakovano veliko dobrotnikov za Ciril - Metodov obrambni sklad. Nepričakovano število pravimo zato, ker so pristopili k narodnemu žrtveniku večinoma rodoljubi, ki niso baš obsipani z zemeljskim blagom, dočim pogrešamo še marsikoga, ki bi prispevke dosti laglje utrpel. Najčastneje so zastopani železniški in poštni uradniki. Železničarji so se oglasili za pet pokroviteljn, t. j. 1000 K, poštni uradniki pa za tri pokroviteljnine, t. j. 600 K. Imena rodoljubnih poštinih uradnikov so: Bračko Ivo, Hrastnik Jožef, Irgolič Fran, Josek Ljudevit, Karba Alojzij, Košenina Leopold, Novak Jakob, Novotni Jaroslav, Dobršek Karol, Pučelik Adalbert, pl. Šuškoč Viktor, Hrobat Anton in Klasing Fran. Nadalje so se prijavili sledeči rodoljubi: prof. dr. Anton Medved, odvetnik dr. Fr. Rozina, poštni asistent Janko Voglar, klub „Narodni pipec“, zasebnik dr. Pavel Turner, odvetnik dr. Radoslav Pipuš, nadučitelj v pok. Jurij Bregant, „Neimenovani“, soproga sod. nadsvetnika Pavla Voušek, obitelj pošt. oficijala Pešeta, trgovec J. N. Šoštarčič. Skupno torej 19 brambovcev. Slava toliki narodni zavednosti in požrtvovalnosti! Pričakujemo, da to število še pomnože ostali narodni krogi, kakor trgovci, Sokoli, obrtniki itd.

v Iz Jurkloštra. Tu je dne 30. sept. ob 11. dop. umrl vpokojeni nadučitelj in kr. š. ogleda g. Janez Belec v 77. letu starosti. Pogreb bo v soboto 2. okt. ob 9. uri dopoldne.

a Iz Žetala. V 38. šte. „Slov. Gospodarja“ z dne 23. septembra 1909. pod oddelkom Ptujski okraj čitamo sledečo notico: „Nekje v rogaškem umrje jako zvest in priden hlapec, ki je 30 let tam služboval. Kaj pa sedaj z njim? Oblekli so ga najbolj uborno, in čeravno je bil zvest hlapec, družinska soba je sedaj zanj vendar pretesna, a stare šole, ki je prazna, je tudi škoda. Hajd torej z njim v mrtvašnico, da ne bi kdo po lepi krščanski slovenski navadi prišel na sedmino in tam pomolil za dušo.“ Bogatini ravnajte s svojimi zvestimi služabniki lepše! — Tako v „Slov. Gospodarju“. Da ne bo kdo krivde zvrčal na „leberalce“, pripomnimo, da je bil rajni hlapec pri g. župniku A. Merkušu v Žetalah in pritrjujemo v polnem obsegu glede resničnosti „Gosp.“ dopisniku, ki pa je toli premeten, da je zadnje dejstvo namenoma zatajil, da bi s tem javnosti zakril „krščansko“ ljubezen g. župnika. Toliko v pojasnilo!

o Škrlatica v Doliču. Že dalje časa je pri Sv. Florjanu v Doliču škrlatica. Zaradi nje so bili šolo že pred počitnicami zaprli, ker prištevajo zdravniški škrlatico kužnim boleznim. Mrliški ogleda pa si pusti take mrličke k cerkvi prinesiti in tam rakev odpreti, da si mrliča ogleda. Če tako ogledovanje mrličev ne nasprotuje zdravstvenim predpisom, pa gotovo človeškemu sočutju in množi žalovanje sorodnikov. To treba odpraviti.

o Priznanje je izrekel dež. namestnik upokojenemu učitelju obrtne nadaljevalne šole, g. Petru Logarju v Mürzzuschlagu.

z Novo društvo za trasiranje in projektiranje normalnotirne železnice Mestinje - Brežice - Rudolfovo se snuje proti že obstoječemu brežiškemu nemškemu konzorciju. Osnovna zborovanja se vrše v nedeljo 10. oktobra v Brežicah in Kozjem. Poslan je bil „Nar. Dnevniku“ oklic, a ker ga ni nikdo niti podpisal niti nam sporočil, kdo stoji za novim društvom in kakšne namene ima, ne moremo oklica poprej priobčiti, dokler navedenega ne izvemo. Prosimo torej informacij!

v Cerkveni koncert v Mariboru. Predvčeraj zvečer se je vršil v mariborski stolni cerkvi obični koncert, ki ga je priredilo, kakor vsako leto, Cecilijino društvo. Kakor čujemo, je prinesel lep umetniški uspeh.

o Dijaška predstava. V nedeljo 3. oktobra prirede mariborski slovenski gimnazijci v Narodnem domu v prid dijaški kuhinji igri „Same zapreke“ in „Dve tašči“. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Vstopnice se dobivajo v nedeljo od 5—4 pop. v čitalnici od 1/27. ure naprej pri blagajni. Drama „Valenska svatba“ se je preložila za poznejši čas.

v Plesne vaje priredi zopet Slov. trgov. društvo v Mariboru v dvorani Narodnega doma. Opozarja se toraj slavno občinstvo ki želi plesne vaje obiskovati, da se javi takoj pri Slov. trg. društvu, oziroma pri gg. Weixlu ali Berdajsu. Vaje se bodo začele že takoj prihodnji teden. Ob enem se opozarjajo cenj. gospice da je vstop k plesnim vajam dovoljen le v spremstvu gardne dame oziroma starišev.

Samomor nadporočnika. V Gradcu se je ustrelil 30. septembra 52 letni nadporočnik v pokoju, Konrad Pesarič, ki je bil v Gradcu le malo znan, kajti ljubil je samoto in knjige. Pokojnik je bil izveden matematik, najtežji problemi so mu bili slast. Že leta 1890 pa se ga je lotila huda živčna bolezen, da so ga upokojili. Njegov oče je bil ranjki deželni sodni svetnik Pesarič v Celju.

o Graški jesenski sejm bode zaključen jutri zvečer. Število obiskovalcev je bilo letos zelo veliko, kar je zasluga rodbine Renner, ki je priredila ob priliki jesenskega sejma letalne poskuse s svojim vodljivim zrakoplovom.

v Anatol in Aleksander Renner sta včeraj dvekrat vzletela s svojim aparatom in sta prvokrat v času 34 minut okrožila graško mesto, drugikat pa sta manevrivala na dirkališču deset minut.

a Rosegger o Nemcih. Češki pisatelj dr. Veleminsky je pisal Roseggerju v zadevi znane šulferajnske ustanove, na kar mu je Rosegger pisal daljše pismo, v katerem pravi, da Čehi zmiraj bolj prodirajo v nemško ozemlje in da se torej Nemci morajo braniti, sicer ne z nasilstvi(?) temveč s kulturnim orožjem. Zato Roseggerjeva ustanova ni mišljena kot napadalno sredstvo(?) temveč kot obramba. Rosegger se konečno izgovarja, da on ni kriv, ako Nemci segajo v nacionalnem boju predaleč in ako v tem boju grešijo. Je tudi nekaj vredno to samospoznanje. Četudi ljudem Ornigove in Ambrožičeve kvalitete ne bo po volji!

Kranjske novice.

z Pri ponovnih občinskih volitvah v Zagorju ob Savi v III. razredu so bili izvoljeni štirje kandidati združenih klerikalcev in naprednjakov in 2 socijalista (Čobal in Krajšek.)

z Kranjski deželni zbor. V včerajšnji seji je predložil verifikacijski odsek svoje poročilo. Priporoča odobrenje izvolitve vseh poslancev razun Višnikarja. Tako se hočejo klerikalci

maščevati nad napredno stranko. — Deželni glavar predlaga čestitko cesarju k imendanu. — Novela k občinskemu redu in občinskemu volilnemu redu se izroči ustavnemu odseku.

z 1000 smrtnih slučajev je bilo do včeraj naznanjenih v Ljubljani. Lani se je doseglo to število šele 27. oktobra.

z „Slovenska filharmonija“ ima danes izredni občni zbor.

z Koncesijo za dobavo vodne sile na Savi v Medvodah, oziroma na Tacnu pod Šmarno goro je dobil nadinženir g. Žužek.

z O razkritju „velikanskih zločinskih sleparij“, ki so jih zagrešili klerikalci pri zadnjih volitvah v trgovsko in obrtno zbornico za Kranjsko, namigava včerajšnji „Slovenski Narod“. Upamo, da bomo v interesu pravice in v interesu informacije o klerikalnem poštenjaštvu kmalu zvedeli kaj več.

z Za skriptorja na ljubljanski Heejalni knjižnici mesto L. Pintarja, ki je postal kustos, hoče imenovati vlada nekega Nemca iz Celovca. Dandanes je vse mogoče, saj živimo v časih, ko imajo slovenski klerikalci — „velikanski vpliv“ na Dunaju.

z Proti Blasnikovi pratiki so začeli klerikalci gonjo, češ, da je — brezverska. Ti ljubi „kšeft“! Saj vsakdo mora videti na prvi pogled, da je to le umazana konkurenca zaradi njihove klerikalne „družinske pratike“, ki pa ima vse polno — židovskih inseratov.

z Kolesarska dirka Ljubljana-Reka se vrši jutri 3. t. m.

z Na Vrhnik ustanove občinsko hranilnico.

Koroške novice.

o „Koroški Slovenci, pozor!“ — Pod tem naslovom priobčuje naroden koroški učitelj v listih pismo, v katerem govori, kako je slovenščina v šoli zatirana, a zlasti radi tega, ker mi niti tega ne zahtevamo, k čemur smo npravičeni. — Oni učitelj konča: „Mi imamo za slovenski pouk v naših šolah dva odloka. Prvi pravi, da se morajo otroci onih starišev, kateri zahtevajo, da dobivajo deca 3 ure na teden pouk v materinščini, vpisati in poučevati, četudi sta samo dva otroka na vsej šoli za te ure vpisana. Drugi odlok pa pravi, da so vsi otroci dotične šole zavezani šolske slovenske ure obiskovati, in le tisti so oproščeni, katerih stariši za to oproščenje prosijo. Koroški rojaki! Stariši! Poprimo se v svojo korist in čast za enkrat vsaj teh odlokov in zahtevajmo povsod, da se otrokom določene ure tudi primerno držijo! Zahtevajte to zaradi večje sigurnosti pismeno. Tako storite najboljšo! Ako bi ne znali sestaviti take pismene zahteve, obrnite se na kakega znanega poštenjaka.“

o Vlom v poštni urad. Tatovi so vlomili v poštni urad zdravilišča Beljaške toplice (Warmbad Villach). Zapadlo jim je samo 28 kron. Sumijo mašinista Sommereggerja in njegovega brata.

o Na originalen način se bodo učili slovenščine nemški trgovski vajenci na trg. nadaljevalni šoli v Beljaku. Učili se namreč ne bodo slovenske slovenščine, ampak dialekt beljaške okolice, češ potrebno je to z gospodarskega stališča in zato se ima znanje slovenščine omejiti le na kupčijsko občevanje s strankami. Nemci pa res znajo biti kunštni!

o Ljudska shoda priredi koroško slov. pol. društvo 10. t. m. v Črni in v Možici. — Jutri 3. t. m. ima shod na Radišah.

o Konjska licitacija. 5. oktobra bodo na sejmišču pri Italjanski cesti v Beljaku zdražbali 200 vojaških konj.

o Koroška aviatika sta inženirja Jos. Mickl in Tomaž Bohrer v Celovcu. Predvčeraj sta podvzela dva vzleta, ki sta se jima, kakor poročajo, sijajno obnesla. Poizkusi z njunim aeroplanom so se vršili na posestvu samostana Tanzenberg pri Gospi Sveti. Aeroplan je 12½ metra širok; sestavila sta ga sama aviatika, ki sta zelo mlada — sedaj še le odrineta med vojake.

o V Velikoveu ustanavlja kano-nik Dobrovc „Orla“.

o Realčni zakon za Koroško ni sankcioniran.

o Žensko truplo so našli včeraj ob 7. v jutro pri Rizzijevem mostu v „Lendkanalu“ v Celovcu. Spoznali so, da je to 18letna hči nekega poslovodje.

o Tudi celovski „Mir“ iskreno pozdravlja ustanovitev „vseslovenske ljudske (t. j. klerikalne) stranke“.

Primorske novice.

z Ožje volitve na Gorlškem. Socialnodemokratsko vodstvo je sklenilo najstrožjo abstinenco. Na voliščih bo imela stranka zaupnike, ki bodo pazili, da se sklep izvrši; če bi kateri socialni demokrat prišel volit, bo izključen iz stranke. — „Slovenec“ pravi, da ni res, da bi glavna komisija ne bila prišela tudi razpršenih glasov in da je Jerič na vsak način izvoljen. Zdi se nam, da pri „Slovencu“ v računstvu niso posebno dobro podkovani. — „Slovenec“ tudi poroča, da je agrarna stranka ponudila klerikalcem glede ožjih volitev kompromis v tem smislu, da bi obe stranki skupno volili agrarca dr. Frankota in klerikalca Fona, in bi pustili ob strani kmečka župana Manfreda in Križniča. Klerikalci so ponudbo odklonili.

Woschnagg contra Aistrich.

Konec.

Popoldanska obravnava.

Ob treh popoldan se začne pravda, ki jo je bil predsednik ob dvanajstih prekinil, na novo. Zaslišan je Martin Novak, upokojeni profesor mešč. šole v Celju. Pravi, da je že od nekdaj pri upisovanju običaj, da se učenec upiše, kakor veli spremljevalec. Samovoljno ni ravnal učitelj. Woschnagg je obiskoval obilgatni kurz kot Slovenec in je bil priden, uzoren učenec. Tečaja za Neslovence sploh ni bilo. Novak je izpovedal, da je zmeta izključena, ker bi Woschnagg slovenščine sploh ne bil obiskoval, ko bi se čutil za Nemca, ali pa, ako bi ne bil upisan za Slovenca. Woschnagg je toraj bil vede Slovenec ves čas.

Fritz Hummer, agent v Celju pozna Hansa od mladih nog iz šolske dobe. Spoznal se je z njim pri Linnin-gjerju in trdi, da se je pravilo, „der deutsche Woschnagg von Schönstein“. Kot vojak je bil Woschnagg na počit-nicah v Šoštanju, pa je bil hud Nemec in hajlač. Tudi pozneje ga pozna kot Nemca. Josef Rakusch je kot Sprech-wart nemških turnarjev nekoč Hansu (leta 1887 ali 1888) obesil turnarski trak krog vrata radi zaslug za šoštansko nemštvo. Tudi Hummerjeva žena se spominja, da je bil Hans vedno Nemec. Aistrich zafrkne Hummerja, da ne more vedeti, ali je bil Hans Nemec ali ne; kaj more tudi 5—6leten deček o tem soditi. Sicer je pa mogoče, da je z Hummerjevimi vedno nemško govoril.

Predsednik čita razne izpovedi: Iv. Cesar ne ve, ali je tožitelj bil sokol ali ne, a videl je Woschnagga v sokolski obleki. Drugi so mu ga pokazali. Ivan Dvornik poznava Woschnagga, a ne ve, da bi ga bil videl kot sokola. Franc Goričnik ne ve o sokolstvu Woschnagovem nič, a slišal je, da je bil sokol in Slovenec. Franc Prislán se spominja, da so predstavljali nekega Mukija kot sokola. Jakob Šip, ne ve, če je bil sokol, a v sokolskem kroju ga je videl.

* * *

Dr. Mravlag počne s svojim govorom in dvomi, da li je potrebno, da pride stvar tako daleč. Govori o razmerah v celjskem vol. okr. in pravi, da je bil kandidat H. Woschnagg, kateremu se je zoperstavil Aistrich. Pobija, da bi bila potreba, da je Aistrich kot „Patentdeutscher“ nastopil. (Predsednik poziva dr. Mravлага k stvari). Dr. Mravlag preide na obtožnico, ki govori o že omenjenih dejstvih in katere za Woschnagga pobija. Poudarja, da je nemški narodni svet rekel, da bi bilo vse eno, če bi tudi bil W. nekdanj Slovenec. Pol. njegovo življenje ga priporoča za kandidata. Woschnagg pa celo pravi, da je taka obdolžitev laž. Za to se gre.

Dr. Mravlag se spravi na to na pričo Kramar, o katerem trdi, da govori iz njega osebno sovraštvo. Dokazuje, da se je rodovina najprej nemško pisala, da so v rodovini nemško govorili i. t. d. Za to pravi, da je vse laž in da se priči ne sme verovati. — O učitelju Smolnikarju pravi, da bi bil že takrat kaj spravil v časnike, ko bi bilo res, da je bil Hans kedaj sokol, ko ga je hotel W. iz gostilne vreči. O trgovcu Pevcu pravi, da je danes popolnoma retiriral in da mu ni verjeti. Sklicuje se na Ivana Vošnjaka, ki je za Hansa ugodno govoril in pravi, da ravno dejstvo, da so ljudje klicali „Schau, Mucki kommt“, priča o Hansovem nemstvu, ker sicer bi se ljudje novemu sokolu ne bili čudili. Pravi tudi, da 3½ letni Maks ni mogel biti z njim v svaji. Dr. Mravlag predlaga obsodbo Aistrichovo, mero kazni pa prepusti sodniku.

* * *

Dr. Hrašovec govori z mirnim in prepričevalnim glasom, v nasprotju z dr. Mravlagom, ki je začasno hrulil in divjal. Pravi: Woschnagg ni na obdolžitve odgovoril ampak — molčal. Govori, opiraje se na priče, dokazuje stvarno in pobija točno puhle in iz trte zvite dokaze tožiteljevega namestnika.

Ako je Vošnjak mislil, da ni nič hudega, če je kdo prej sokol potem pa Nemec, potem bi ne bilo treba tožiti, ampak delal bi se, kakor bi se ga nič ne tikala zadeva. Vest bi mu bila mirna.

Zagovornik pravi, da Aistrichovo pismo sploh ni žaljivo v smislu zakona, ker je z njim indirektno rečeno, da če je pismo resnično, potem te trditve niso laž. Aistrich nikoli ni trdil, da bi Woschnagg ne smel biti kandidat, ali rekel je, da tak poslanec ni čistokrven nemški, ali bolje brezmadežno nemškega prepričanja. Zagovornik iznaša posebno, da je Woschnagg priznal, da ni bil nikoli sokol, le kot mladenič je bil nekoč udeležen. Za to se gre. Še le Woschnaggov zagovornik Zangger je preobrnil stvar, kot bi se trdilo, da je Hans bil kedaj sokol — član.

Z resnim glasom nadaljuje dr. Hrašovec, da je vrsta častitih možev izrekla, da so ga videli sokola, med temi tudi eden, ki je na smrtni postelji. Tudi drugi so tako (bratranec Ivan) govorili. Tihota nastane, ko dr. Hrašovec dokaže, da se je dr. Mravlag dvakrat zmotil, „z motil“ seveda, v tem, da dolži razne priče izpovedb, ki jih niso storile. Z zanosom in mirnim glasom pove, in podpre z dokazi, da ni mogoče, da bi bil Woschnagg pozabil na svoje sokolstvo. Lahko bi pač rekel, da se ne spominja, ako je bil sokol, a ne more reči, da ni bil. — O menjanju mišljenja se nikjer ne govori, a iz bivšega sokolstva in sedanjega nemštva sledi, da se je preokrenil. — Če bi Hans tudi ne bil aktiven sokol, pa je bil vsaj podpornik in kot tak se je priznaval Slovencem in kazal, da je s sokolskimi težnjami zadovoljen. Kramarjev notes pove razločno, da je Hans plačeval. Snb rosa se je mene, pravi dr. Hrašovec, dotaknil dr. Mravlag, a zelo previdno, kar moram konstatirati. Dr. Hrašovec se je dalje v svojem govoru hudo lotil dr. Mravлага. Dokaže, da ni Kramarja laži dolžiti, če trdi, da se je Vošnjak slovenski pisal, ampak to je krivda župnikova. Čisto res mora tudi biti, da je Vošnjak s Kramarjem slovenski govoril. Slovenska trobojnica je tudi plapolala s hiše, kajti samo stari Woschnagg kot oče je nasproti govoril. Govori dokazuje, da ne morejo biti izpovedbe starega resnične, ker se sploh za sina ni nič brigal, kakor kaže vpisovanje v mešč. šolo, za katero še stari „vedel“ ni! Dokaz se vrsti za dokazom in vidi se, da govor napravlja

utis na sodnika. Zagovornik še preide enkrat vse dokaze in konstatira o Mu-kiju: Da je šel v vrsti, da ni bil samo gledajoč član, da je plačal prispevek, da je plapolala zastava itd. Aistrich je dokazal vse in bodi oproščen, konča dr. Hrašovec.

Dr. Mravlag zopet pravi, da je dr. Hrašovec izšel iz krive premise, kajti nemške (!) priče pravijo, da ni bil aktiven, pač pa udeležen. Tožitelj zelo hudobari in zabavlja na vse priče. Napada ljuto Aistricha in zahteva še enkrat obsodbo.

Dr. Hrašovec sklepa še enkrat, da je W. priznal, da je bil pri omenjeni slavnosti, da se torej dobro spominja, glavno stvar pa je pozabil, namreč, je li bil sokol in to bi si vendar moral zapomniti. Za govorom dr. Hrašovca se Aistrich navdušeno in ognjevitno zagovarja in se kot Nemec zahvalja slovenskemu zagovorniku.

* * *

Ni mogel čakati sodnik, da bi toženi Aistrich obširneje govoril v svojo obrambo in pojasnilo, da je le v silo-branu in da reši svojo čast, nastopil pot javnosti. Le toliko pusti sodnik, da se toženec zagovorniku zahvali. Na to vstane in pove na obče začudenje, da je Aistrich obsojen po § 488 (neutemeljena obdolžitev nečastnih ali nernavnih dejanj) na globo 50 Kali pa pet dni zopora in na poravnanje vseh pravnih troškov. — Po dvorani se je počelo gibanje. Slovenci, ki so želeli, da se postavno ustanovi Woschnaggovo slovenstvo, so se čudili izidu, Nemci pa tudi, ker niso mogli verjeti, da bi vključ verodostojnim pričam in mnogim dokazanim izpovedbam ter spretnemu zagovoru dr. Hrašovčevemu — bil Aistrich obsojen. Zagovornik je vložil priziv. O načinu sodnikovega utemeljevanja ne govorimo, ker bi se nam znala utihotapiti kaka beseda, ki bi nam jo pravdnik itak črtal. „Dejstvo“ je le: Woschnagg je bil Nemec Woschnagg je Nemec in Woschnagg bo Nemec, pa bodi da so vsi drugi Vošnjaki, katerim teče po žilah slovenska kri kakor tudi njemu, — Jugoslovani bošanskega porekla.

Also, Hans Woschnagg, pa Heill

Po svetu.

a „Radi ljubega miru“. Iz Portsmoutha na Angleškem telegrafirajo: Bojna ladja „Neptune“, ki spada med zboljšane ladje tipa dreadnought, je zdrknula tu v vodo. Ladja razrine 20.250 ton vode in plove 21 vozlov hitro.

Obrambni vestnik.

a Novoustanovljena podružnica C.-M. družbe v Petrovčah je plačala 200 K za C.-M. obrambni sklad. Lep korak, ki ga je storila petrovška Ciril-Metodova podružnica je v čast in ponos kraja in v zadoščenje možem, ki vodijo novo podružnico ne meneč se za napade in obrekovanja. Poštenje in delo obvelja in tudi končno zmaga!

a Seja političnega društva „Naprej“ v Celju se vrši v četrtek dne 7. oktobra ob 8. uri zvečer v „Narodnem domu“.

a Za Ciril-Metodovo družbo je nabrala vesela družba o priliki petletnice poroke dr. Kukovca v Celju 12 kron. V C.-M. nabiralnika pri „Stadt Graz“ se je nabralo v mesecu septembru 15 kron, kar bi naj služilo za dober zgled tudi drugim narodnim gostilnam v Celju in okolici. V spomin 20. septembra je darovala gđ. Milka Bračičeva 1 K za C.-M. podružnico v Gaberjih.

a Ciril-Metodova podružnica v Gaberjih, ki se je še le pred kratkim ustanovila se vsled marljivosti vzornega svojega odbora krasno razvija. Ta podružnica se more računati z onimi velikimi dohodki in prispevki, kakor mestne ali trške podružnice, mnogo pa lahko stori za probnjo in organizacijo slovenskega življenja v celjskem predmestju in najbližji okolici. Mnogo pozornosti posveča nova naša podružnica temu, da si pridobi kar največ članov in članic; to je večkrat težko in malo hyaležno delo, je pa

edino prava podlaga vsaki podružnici, katere delavnost naj odseva tudi iz števila članov. 10. oktobra priredi naša podružnica prvo svojo ljudsko veselico „vinsko trgatv“ v gostilni g. Plevčaka v Gaberju, na kar že danes opozarjamo.

Najnovejša brzojavna in telefonična poročila.

Današnja audijenca ministra Košuta.

a Budimpešta, 2. okt. „Pesti Naplo“ piše: Položaj je danes žalostnejši ko kedaj poprej. Najbrž minister Košut niti ne bode imel danes prilike, da bi cesarju natančneje razložil svoj načrt za rešitev ogrske krize. Cesar mu bode odločno rekel, da naj vpliva z vsemi močmi na to, da bode koalicijska, torej ustavoverci in neodvisniki skupaj, poleg drugih obljub tudi spolnila svojo obljubo, da uvede splošno in enako volilno pravico. Ako bode Košut iskal izgovore, bode cesar kratkomalo audijenco končal. — Kakor se čuje, namerava cesar poslati v Budimpešto posebnega kraljevega odposlanca, da bode skušal poravnati difference med 67 niki (pristaši Wekerlovi in Andrassyjevi) in 48niki (Košutijanci) in zlimati poprejšnjo koalicijsko ter na njo se opirajoče ministerstvo, katero ima v slučaju potrebe razpustiti ogrski parlament.

a Budimpešta, 2. okt. Okolščina, da je dal prestolonaslednik Franc Ferdinand svojo audijenco po listih naznaniti, kar se navadno ne zgodi in da se mudi ravno ob času te audijence na Dunaju Jožef Kristoffy kaže, da je prestolonaslednik bolj energično zastopal pri cesarju svoje stališče ko kedaj poprej.

Dve težki železniški nesreči.

o Brescia, 2. okt. Iz Reverevata poročajo, da je trčil osebni vlak v drug vlak, ki je stal na postaji. — Iz razvalin so potegnili 20 mrtvecev in mnogo ranjencev. Podrobnosti še manjkajo. —

o Tiflis, 2. okt. Blizu Sjernovodska na Kavkazu je vsled poškodb, katere je na progi napravila hudobna roka, skočil brzovlak s tira. Stroj se je prevrnil s tremi vozori. 15 oseb je ranjenih.

Bethmann-Hollweg v Vatikanu.

o Rim, 2. okt. — Nemški državni kancelar Bethmann-Hollweg pride 15. nov. v Rim. Ob tej priliki bode obiskal tudi Vatikan in imel pogovor s papeževim tajnikom Merry de Valom. „Corriere“ ve povedati, da rabi pruska vlada za „rešitev“ poljskega vprašanja Vatikan. Govorilo se bode tudi glede opozicije centrama v nemškem državnem zboru. (In klerikalci vedno trdijo, da delajo „narodno“ in ne rimsko politiko! Op. uredn.)

Turška ekspedicija na Avstrijsko-Ogrskem.

v Carigrad, 2. okt. Odbor za organizacijo turške ekspedicije po Avstro-ogrskem, katera se vrši na povabilo dunajske trgovsko-obrtne zbornice, naznanja, da se udeleži podučnega potovanja 150 oseb, senatorjev, poslancev, civilnih uradnikov, in častnikov. Pot se prične 18. oktobra.

Najvišje potrjenje bosanskega ustavnega statuta.

Deželnozborske volitve v Bosni.

Dunaj, 2. okt. „Reichspost“ poroča iz baje sigurnega vira, da sledi v kratkem cesarjevo potrjenje bosanskega ustavnega statuta in pa volilni red za deželnozb. volitve. Važno je, da se

je v tem volilnem redu spremenila izvrna določitev, po kateri bi imeli duhovniki vseh treh ver pravice do izvolitve, tako, da imajo duhovniki sedaj to pravico. Spremenilo se je še nekaj drugih točk v naprednem (?) duhu, dočim je ostalo bistvo statuta nespremenjeno. Kolikor se da vnaprej reči, se bodo vršile volitve v prvi bosanski deželni zbor že tekom novembra, da se bode moglo konstituiranje izvršiti še pred novim letom.

Društvene vesti.

a Ciril-Metodova podružnica za Polzelo priredi v nedeljo 3. t. m. poučno predavanje in vinsko trgatv kot odhodnico k vojakom odhajajočih članov podružnice in „Braslovškega Sokola“. Predava potovalni učitelj C.-M. družbe g. Prekoršek. Ob enem se vrši redni občni zbor „Braslovškega Sokola“. Prijatelji teh dveh naših velevažnih društev, pridite!

Tržne cene.

1. oktobra.

Dunajska borza za kmetijske pridelke.

Borza je bila danes pod uplivom budimpeštanskih dogodkov in je bila trdna. Res pa je, da se s pšenico ni kaj tržilo. Zato so skušali lastitelji svoje zahteve povečati, a konzum je to odklonil. Tuzemska pšenica, rž in oves je bil po 5 vinarjev višji, koruza in ječmen jednak.

Sladkor. Trst, 1. oktobra: Centrifuga, Pilés prompt K 33¹/₄ do K 23¹/₂ za november - marec K 30³/₄ do K 31³/₄. Tendence mirna.

Sladkor. Praga: 1. okt. sur. sladkor prompt K —, nova kampanja K 24⁸⁰. Tendence mirna. — Vreme: lepo.

Budimpešta, 1. okt. Syinjad: ogrske stare, težke — do — vin. mlade težke 146 do 148 vin., mlade, srednje 146—148 v, mlade, lahke 146—148 v. zaloga 27.727 komadov. Prignano 142 komadov, odgnano 266. Ostalo torej 27.513 komadov. Tendence mirna.

Budimpešta, 1. okt. Pšenica za oktober K 14.22, pšenica za april K 14.10, rž za oktober K 9.66, rž za april K 10—, oves za oktober K 7.59, oves za april K 7.70, koruza za maj K 7.

Pšeničnih ponudb zmerno, veselje kupiti zmerno, tendence trdna, prometa 30.000 meterskih stotov. Efektivna pšenica 5—10 v. višja. Drugo trdno. — Vreme: lepo.

Zahvala.

Vsem, ki so nas povodom smrti naše preljube matere

Ane Pleterški
posestnice in gosliničarke

v bridkih urah žalosti tolažili in izkazali rajni zadnjo čast, izrekamo vsem svojo najtoplejšo zahvalo.

Žalujoči otroci.

Celje-Breg, 2. okt. 1909.

Soba s kuhinjo

se odda s 1. novembrom v hiši Dolgopolje št. 1., Celje.

En-gros trgovina s hišo

se prodaja. Letni promet čez K 500.000 z malimi režijami. Zadostuje K 10.000 gotovine, ostanek po dogovoru. 475 6-3 Kje, pove upravništvo tega lista.

Notar dr. Jos. Barle v Kozjem sprejme **stenografa (stenografinjo)**, ki je več strojepisja.

Darujte za Narodni sklad!

Ure na obroke za vsakogar

Št. 72. pristno 14 kar. z zlatom platirana ura za gospode ali dame, najfinejše gravirana, z dobrim kolesjem, tekoča na kamenčkih, 20 K. Ista z dvojnimi pokrovom 25 K.

Št. 73. pristno srebrna ura za gospode ali dame, s 3 močnimi pokrovi, bogato gravirana, kakor s konjem, levom, jelenom, ali pokrajino, z dobro zapinjočo, natančno regulirana 30 K.

Št. 74. Zadnja novost: srebrna 4 dnij idoča rem. ura na zapinjočo, ki teče če se enkrat navije, celih 8 dnij neprenehoma na rubinih, (na kazalu se vidi njen tek) 35 K.

Št. 75. krasna rem. met. tula ura za gospode ali dame s 3 pokrovi in pozlačeno krono, zanesljivim kolesjem 18 K.

Št. 76. niklasta rem. ura za dečke, odprta, moderna in lepo gravirana 8 K.

Cene se naj razumejo na mesečne obroke za komad po 2 K; pri naročitvi se vpošlje polovico vsote ali se pa plača po poštne povzetju. Dunajska tovarna za ure Hinko Weiss, Dunaj XIV. Pillergasse 1/184. Mesečno 2 kroni. 36

Gospodična

vešča slovenskega in nemškega jezika, izurjena v pisavi na stroju, se sprejme takoj v pisarni **dr. Ivana Rudolfa**, odvetnika v Konjicah.

480 3-1

Sprejemem takoj **pekovskega učenca**

za triletno učno dobo in z vso oskrbo **Vinko Janič**, Celje, Gospodska ulica.

474 3-3

Dobite **za eno krono** možko, žensko ali deško

uro z verižico vred.

Da upeljemo svojo trdiko z urami in dragocnostmi vsake vrste v širne kroge, pošljemo vsakomur, ki pošlje 1 K (tudi v znamkah) za poslovanje in poštino, elegantno verižico z ilustriranim cenikom, kakor tudi navodilo, kako je zastoj dobiti lepo uro. — Pišite takoj na Ogrsko industrijo ur (Ungarische Uhrenind.) Ujbanya št. 169 (Ogrsko). 401 10-6

Sukna

in modno blago za obleke priporoča firma

Karel Kocian
tvornica za sukno v **Humpolcu** na Češkem.

— Vzorci franko. —

Zlato na obroke!

Vsakdo, ki pošlje K 14.—, dobi pristno zlato „Plaque“-uro, z dvojnimi pokrovi, petletnim jamstvom in nadalje 14 karatno zlato verižico, moderne fazone, 56 gramov težko, uradno punčirano, za 150 K na obroke po najugodnejših pogojih. Plača samo 5 K na mesec, pa bodi možki ali ženska. Prvi znesek jemljemo tudi po povzetju. **Ogrska industrija ur**, (Ungarische Uhrenindustrie) Ujbanya št. 169 (Ogrsko) 400 10-6

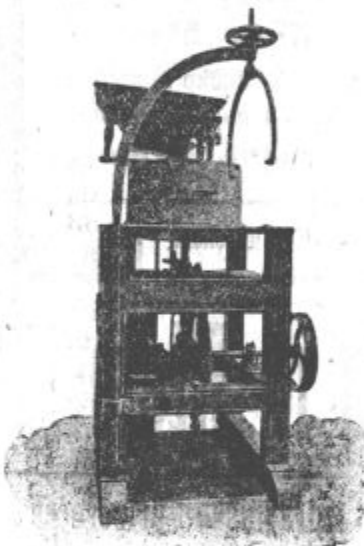
Začetnika

za pisarno sprejme takoj

dr. Milan Gorišek, Sv. Lenart v Slov. gor. 483 1

Mline za žito

za rabo na gepelj in roko svojega lastnega izdelka priporoča

Josip Čretnik

izdelovatelj umetnih mlinov in žag v Št. Jurju ob juž. žel.

Slika kaže mlin mojega izpopolnjenega izdelka; moji mlini so bolj rabljivi, kakor konkur. izdelki.

Izobražena gospodična,

Kranjica v starosti 27 let, izurjena v trgovini, gostilni in kmetijstvu, išče službo kot gospodinja k boljši rodbini, uradnikom, učiteljem, samostojnemu gospodarju (samcu), ali pa kot opora pomočnice k gospodinjji. — Ponudbe naj se pošiljajo pod šifro „Gospodinja“ na upravništvo „Nar. Dnevnika“. 80 4-3

Suhe gobe

sploh vsakovrstne dež. pridelke kupi

A. KOLENC v Celju, „Narodni dom“ in Graška cesta.

Solnate vreče

kupi vsako množino

A. KOLENC v Celju.

Zabukovski premog

na cele vozove se dobi po ceni pri

A. KOLENCU v Celju.

Pameten

bodi prijatelj in ne podpiraj dunajskih in drugih židov, temveč kupi si sukna za obleko in drugo manufakturno blaga v **domači narodni veletrgovski hiši**

R. Stermecki, Celje

Vzorci proti vrnitvi in pošiljati čez 20 kron franko. — Posebno poceni je: 1 srajca, kravata, 1 ovratnik „Elegant“, par manšet, 1 robec, par nogavice in 1 sp. hlače, skupaj kron 530.

ZVEZNA TRGOVINA

najstarejša slovenska trgovina s papirjem in risalnim orodjem Rotov. ul. 2 v Celju Rotov. ul. 2

1909—10 1909—10

Ugodna prilika za nakup šolskih knjig in zvezkov

Vsak dan od 7. ure zjutraj do 7. ure zvečer.

Veda sl. šol. mladine:

SEZNAM:

Koprivnik, začetnica II.—IV. berilo Černivec, računica I.—III. Brinar, čitanka. Lantar, računica I.—III. Končnik, slovnica. Levec, slov. pravopis. Schreiner-Bezjak, nemška vadnica I.—III. Schreiner-Bezjak, sl. jez. I.—V. Schuster, zgodbe. Panholzer, velike in male zgodbe. Močnik, računica I.—III. stop., kakor tudi vse druge nenavedene šolske knjige.

Šolske zvezke

po starem in novem predpisu šolskega sveta.

Ekspedicija vsak dan ob 6. uri zvečer.

K množičnemu obisku vabi

Zvezna trgovina v Celju.

V prid družbe sv. Cirila in Metoda!

Prva češka splošna deln. družba za zavarovanje na življenje v Pragi.

Generalno zastopstvo za vse slovenske dežele v Trstu, ul. Donizetti 5.

EDINA slovanska delniška družba za zavarovanje na življenje, **EDINA**, katera kolekuje zavarovalne listine z narodnim kolekom, **EDINA**, katera kolekuje svoje dopise z narodnim kolekom, Zavaruje najceneje, najugodnejše na vse načine! **SVOJI K SVOJIM!**

Pojasnila dajajo vedno brezplačno okrajna zastopstva v vseh večjih slovenskih krajih.

Priporočamo našim rodbinam
Kolinsko cikorijo.

Vinski sodi

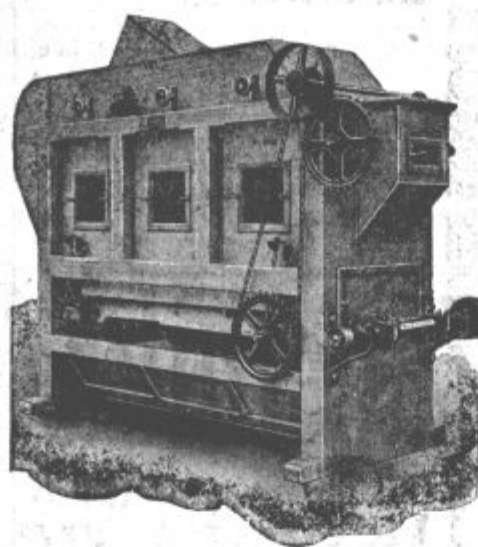
razne velikosti in množine, novi in
in rabljivi so za nizko ceno naprodaj
pri **F. Pellé, Celje.** 471 8-3

Adolf Bursik

čevljar v Celju, poleg kapucinskega mosta
izdeluje vse različne vrste obutal v
modernih fazonah in po solidnih cenah.

Josip Čretnik

Izdelovatelj umetnih mlinov in žag
v Št. Jurju ob juž. žel.

Slika je posneta po mojem lastnem
izdelku. Razpošiljam na malo in veliko
vse potrebščine za mline in žage po
najnižjih cenah. — Krasne reference!

! Za jesensko in zimsko sezono !

Prva narodna trgovina

Jos. Hočevan, Celje, Kolodv.
ulica šte. 5

priporoča svojo veliko izber zgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke,
kakor tudi zimskih in športnih sukenj, svršnikov itd. po najnižjih cenah.
Pristno angleško in brnsko blago je vedno v zalogi.

Naročila po meri se izvršujejo po najnovejšem kroju točno in solidno.

Darujte družbi sv. Cirila in Metoda.

Medicinalne zdravilne oljate sardine zdravniško priporočene.

Specialiteta za diabetike, bolne na želodcu, trpeče na protinu in obistih.
Brez dražljivih dišečin. Izredno blag okus. Fino oljčno olje.

Pošilja se **12 doz K 19-20** franko po povzetju.

Za rahlske otroke „Adria“ higienske sardine v ribjem olju Za slabotne osebe
pripravljene po predpisu dr. Angelo Marinaz, zdravnika v Gradežu. — Patenti
so prijavljeni. — Dobi se skoro v vseh lekarnah in delikatesnicah.

Giovanni Depangher & Comp. Tvornica za oljate sardine in Trst-Koper.
ribje konzerve. **Skladišče pri Jos. Matiču v Celju.** 469 4-2

Ivan Rebek & Celje

Priporoča se za napravo vsakovrstnih del, kakor železne ograje,
okove in različna konstrukcijska dela. Imam tudi v zalogi naj-
raznovrstnejša štedilna ognjišča. Ognjišča po poslani meri se hitro
in točno izvršujejo, za ista prevzamem tudi zidarska dela ter od-
govornost glede dobre izvršbe. Izdelujem tudi vsakovrstne tehtnice.
Nadalje napeljujem vodovode, bodisi iz studencev, vodnjakov ali
hidravličnimi vidri. — **Vse po tovarniških cenah.**

24-18

Velika slovenska trgovina!

Največja zaloga modnega, volnenega,
suknenega in svilnega blaga. Perilno
blago, batist, cefir, kreton v veli-
kanski izberi po strogo solidnih cenah.

Karol Vanič, Narodni dom, Celje.

12 52-40

Konserviran grozdni sok

je sam ali pomešan z navadno kisló vodo ali vinom izvrstna osvežujoča in
krepilna zelo okusna pijača za bolne in zdrave, za otroke in odrasle. Konser-
viran grozdni sok nadomestuje tudi druge drage sokove n. pr. malinovec in dr.
ter je mnogo ceneji in bolji. Grozdni sok je pa tudi izvrstno dietetično sredstvo
ker poraba grozdnega soka popolnoma nadomestuje toli hvaljeno zdravljenje z
uživanjem grozdja (Traubenkur). Grozdni sok daje novo moč in svežost življenju.

Izvrsten brezalkoholen grozdni sok, ki se drži leta in leta, ker je konser-
viran t. j. konserviran očiščen in steriliziran, napravi iz izbranega najlepšega
in najfinejšega grozdja **Josipina Pesek**, vinogradna posestnica v Na-
rapljah pri Ptujski gori. Razpošilja se sok v zabojčkih po 5, 10, 20
in 50 steklenic. Cena s steklenico in embalažo vred: velike butelke à 1 K,
male butelke à 60 h in porto. Pošlje se po povzetju ali če se denar naprej
pošlje. Pri večjih naročilih primeren popust. Steklenice vzamem v račun nazaj,
če se vrnejo franko.

Naročite, da se prepričate o izborni kakovosti soka, naročite pa **takoj**,
ker se bo konserviralo ob trgatvi le toliko soka, kakor bo naročil.

Najbolje

gorijo

„Phoebus“ peči.

Glavna zaloga pri

„Merkur“-ju

trgovina z železnino

P. Majdič - Celje.

Ceniki zastoj.

Darujte za Narodni sklad!

Pekarija ♦♦ Slaščičarna ♦♦ Kavarna

Jakob Zalaznik

Stari trg št. 21 Ljubljana Stari trg št. 21

Mestni trg 6 Filijalke: Predmestje 26

Zunanja naročila točno! 78 24-14 Cene nizke!

Prosim izrezati in spraviti!

Triletna garancija!

Mesto 18 K samo Nikdar več v življenju 8 K. se vam ne bode nudila prilika, kakor
sedaj, da za smešno ceno

samo 8 K mesto 18 K
dobite eno jako lepo gloria-srebrno
remontoir-anker uro, jako močno, z
dvojnimi pokrovom, fino izdelanim strojem
in z 10 kamni, z verižico in priveskom
za 10 kron.

Razpošilja po povzetju tvrdka **ogrska industrija ur**
(Ung. Uhren-Industrie) Ujbanya 169, Ogrsko. 440 15-4

Prosim izrezati in spraviti!

„Narodna založba v Celju“

registrovana zadruga z omejeno zavezo

priporoča iz svoje zaloge:

„Knjižnica Narodne založbe v Celju“

I. zvezek.

Vsebina: Gogolj, **Strašno maščevanje**. Poslovenil J. A. Glonar. — Gogolj, Nos. Poslovenil Gregorij (106 strani).

Cena okusno broširanemu izvodu 80 v, po pošti 90 v.

„Uvod v narodno gospodarstvo“.

Po Maurice Blockovi knjigi „Petit manuel d' economie pratique“, uredil dr. Vekoslav Kukovec (160 strani). Cena 1 K, po pošti 1 K 10 vin.

Nadalje imamo še precej izvodov

„Kmetškega koledarja za l. 1909“

s celo vrsto izbornih gospodarskih člankov, katerega dajemo c. društvom, zavodom in knjižnicam po posebno znižanih cenah, knjižnicam tudi zastonj proti povrnitvi poštne.

Največja in najcenejša izber
zaročnih in različnih drugih zlatih, double itd. uhanov, verižic, zapestnic in sploh vsakovrstne zlatnine in srebrnine.

Pozor! Predno si kupite uro, ogledajte si mojo veličansko zalogo pravih švicarskih zlatih, srebrnih, nikelnastih in stenskih ur, budilk, verižic, toplomerov, očal, daljnogledov itd. — vse po najnižjih cenah.

Naročite **cenike**, katere razpošiljam zastonj in poštne prosto. Popravila izborna in točna.

Rafael Salmič
v Celju, „Narodni dom“.

Darujte za Nar. sklad!

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje za doživetje in smrt z manjšajočimi se vplačili.

Vsak član ima po preteku petih let pravico do dividende.

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka v Pragi

Rezervni fond: 44.437.036 01 K. Izplačane odškodnine in kapitalije 98.323.486 35 K. — Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovansko-narodno upravo. — Vsa pojasnila daje: Generalni zaštop v Ljubljani, čigar pisarne so v lastnej bančnej hiši v Gosposki ulici šte. 12.

261 39-17

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. — Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatne podpore v narodne in občnokoristne namene.

Razširjajte napredna časopisa „Nar. Dnevnik“ in Nar. List“.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Delniška glavnica kron 3.000.000.

Podružnico v Spljetu.

Stritarjeve ulice šte. 2.

Podružnica v Celovcu.

Rezervni fond kron 300.000.

Podružnica v Trstu.

sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 1/2 %

Kupuje in prodaja srečke in vrednostne papirje vseh vrst po dnevnem kurzu.

Poštne hran. račun št. 54.366.
— Telefon št. 48. —

„LASTNI DOM“

Pisarna je v Celju, Rotovške ulice št. 12

Urduje se vsak dan razen nedelj in praznikov od 8.—12. ure
*** dopoldne. ***

Najboljša prilika za sigurno štedenje je plodonosno nalaganje gotovine pri denarnih zavodih, ki nudijo najugodnejše pogoje.

registrovana kreditna in stavbena zadruga z omejeno zavezo v Gaberju pri Celju

sprejema hranilne vloge od vsakega, je član zadruga ali ne, na tekoči račun ali na hranilne (vložne) knjižice in jih obrestuje letno po

pet od sto (5%)

Hranilne knjižice drugih denarnih zavodov sprejema kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje prenehalo. — Rentni davek plačuje zadruga in ga ne odteguje vlagateljem, tako da dobijo na leto celih 5 K od naloženih 100 K. — Posojila daje proti 6% obrestovanju na osebni kredit, proti zastavljenju vrednotic, dragocenosti ali nepremičnin na menice ali dolžna pisma. — Odplačuje se na račai
***** glavnice in obresti v mesečnih ali v posebej dogovorjenih četrt — oziroma polletnih obrokih. *****

Edino narodno kamnoseško podjetje v Celju.

Prva južnoštajerska kamnoseška

industrijska družba.

Brzjavlj: „Kamnoseška industrijska družba Celje“.

Stavbena in umetna kamnoseška obrt s strojnimi obratom.

Izvrševanje vseh stavbenih deli kakor stopnic, fasad, podbojev, pomolov, nastavkov itd. iz različnih kamenov in cementa.

Specijalna delavnica in podobarski atelje za umetna cerkvena dela kakor: altarjev, obhajilnih miz, prižnic, kropilnih in krstnih kamnov itd.

Brušenje, puliranje in strganje kamena s stroji.

Mnogoštevilna zaloga nagrobnih spomenikov iz različnih marmornih vrst granitov in sljenitov po raznovrstnih narisih in nizkih cenah.

Naprava zidanih ali betoniranih rodbinskih grobišč (rakov).

Tlakovanje cerkva, dvoran in hodnikov s šamotnim ali cementnim tlakom.

Izdelovanje pohištvenih plošč iz različnih najbolj idočih marmornih vrst v vseh oblikah.

Popravljanje spomenikov, ude-
*** lvanje napisov v iste. ***

Viktor Bevc

slikar in pleskar v Celju

Savinska ulica št. 4

prevzame vsa v svojo stroko spadajoča dela in jih izvršuje solidno in po zmernih cenah

Sprejemem takoj več pomočnikov.

Razširjajte „Nar. Dnevnik“.

R. Diehl

žganjarna, Celje

priporoča svojo veliko zalogo doma žgane slivovke, tropinovca brinovca, vinskega žganja in domačega konjaka.

25 2-74

Poštna naročila se izvršujejo točno in solidno.

IVAN RAVNIKAR, Celje

Telefon št. 17.

Graška cesta št. 21.

Telefon št. 17.

priporoča svojo bogato zalogo špecerjskega blaga, suhih in oljnatih barv, firneža in karboleja ter vseh lakov in čopičev. Kupuje in prodaja vse deželne pridelke, ter še posebno priporoča vsem gostilničarjem svojo veliko zalogo kisle in mineralne vode, kakor: Rogaske Radgonske, Preblauerske, Kostivniške slatine, Gieshübler, Gleichenberger, Ema- in Konstantia-Quelle. Nadalje domače in ogrske salame, sveži sir, najfinjša francoska namizna ter bučna olja vseh vrst.

Zaloga najfinjšega čaja, ruma, najfinjše pristne slivovke, kakor krajskega brinjevca, zdravnega konjaka in zdravnega vina vseh vrst ter šampanca, katerega dajem pri večjem odkupu po tovarniških cenah, nakar še posebno opozarjam prireditelje raznih veselíc.

Opozarjam kmetovalce na razna jesenska semena, kakor repno, deteljno (rdeči inkarnat in ajdno). Kupujem po najvišji dnevni ceni suhe gobe, pšenico, oves, ječmen ter vse poljske pridelke. Prodajam pravi zabukovski premog (Glanzkohle) po najnižji ceni cele voze in na drobno.

Na drobno in debelo.

Na drobno in debelo.

Štirikrat na teden sveža, doma žgana kava.

Štirikrat na teden sveža, doma žgana kava.

Nova trgovina

Na vogalu Graške in Okrožne ceste

P. n. cenjemu občinstvu vljudno naznanjava, da sva otvorila novo trgovino s popolnoma svežim galanterijskim, norimberškim, drobnim blagom in igračkami.

Na drobno in debelo. — Cene nizke. Postrežba točna. 481 2-1

Za mnogobrojen obisk se priporoča

Prica & Kramar, trgovca v Celju

VINKO KUKOVEC

stavbni podjetnik, koncesijonirani tesarski mojster, lastnik parne žage in trgovina z lesom na Lavi pri Celju,

se priporoča za prevzete vse v stavbno stroko spadajočih, posebej zlasti tesarskih del. Nakupuje stavbni les po primernih cenah in proti gotovemu plačilu.

14 52-46

Južnoštajerska hranilnica v Celju v Narodnem domu.

Sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje po **4 odstotke** ter pripisuje obresti vsakega pol leta h kapitalu. Rentni davek plačuje hranilnica sama ter ga ne odteguje vlagateljem. Za varnost vlog jamčijo okraji: Šoštanj, Sevnica, Šmarje, Gornji Grad in Vranksko in rezervna zaklada, katera znašata vže nad 280.000 K. Ker nima namena iskati dobička, zato razdeli znatne svote v obče koristne in dobrotelne namene za gori navedene okraje.

Dosedaj je dovolila za dijaške ustanove **30.000 kron**, za vodovodne naprave **10.000 K**, za napravo potov **1500 K**, različnim učnim zavodom in za ustanovitev slovenske obrtne strokovne šole **2.400 K**, za podpore različnim požarnim brambam in v kmetijsko gospodarske namene nad **2.000 K**, skupno tedaj nad **45.000 K**. Sprejema tudi hranilne knjižice drugih posebno neslovenskih denarnih zavodov in jih obrestuje, ne da bi se pretrgalo obrestovanje.

Slovenci, poslužujte se Južnoštajerske hranilnice pri nalaganju svojega denarja ali kadar nalagate denar za mladoletne ali varovance in zahtevajte pri sodiščih, da se naloži denar za mladoletne oziroma za varovance izključno le v južnoštajersko hranilnico.

56 52-37

POSÖJILNICA V CELJU

Telefon šte. 22.

v lastni hiši „Narodni dom“.

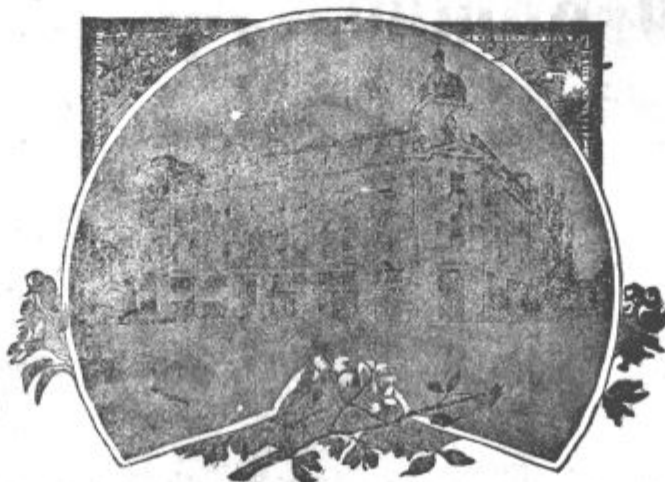
Telefon šte. 22.

POSÖJILNICA V CELJU, ki je bila leta 1881 z neomejeno zavezo ustanovljena, šteje sedaj nad **4200** zadružnikov, kateri imajo vsega nad **88.000 kron** vplačanih deležev.

POSÖJILNICA uraduje vsak dan od 9. ure do 12. ure dopoldne razun nedelje in praznikov.

Poštne hranilnice ček. št. 9579

Nad 6 milijonov kron hranilnih vlog

HRANILNE VLOGE sprejema od vsakega, ako tudi ni član zadruge ter jih obrestuje po **4 1/2 %**. — Sprejema vložne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje prenehalo. Posojilnica plačuje rentni davek sama, ne da bi ga odtegnila vlagateljem. Posojila daje na osobni ali hipotekarni kredit proti **6 %**, **5 1/2 %** in **5 %** obrestovanju.

Nad 340.000 kron rezervn. zaklada

54 72-87